

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (+370 5) 266 4201, faks. (+370 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl įgaliojimų pasirašyti 2026-2028 metų nacionalinę kolektyvinę sutartį suteikimo“ projektą (toliau – Projektas).

Toliau dėstomoje lentelėje pateikta informacija apie Projektu teikiamus pasiūlymus ir jiems įgyvendinti svarbi informacija.

1. Projektu sprendžiama problema ir jos priežastys

Vadovaujantis Darbo kodekso 181 straipsnio 2 dalimi, viešajame sektoriuje nacionaliniu lygmeniu darbdaviams – iš valstybės, savivaldybių ir valstybės socialinių fondų biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomoms įstaigoms, organizacijoms, taip pat įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė, – atstovauja Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, todėl trys nacionalinio lygmens profesinių sąjungų organizacijos – Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ ir Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga 2025 m. gegužės 5 d. prisistatė Lietuvos Respublikos Vyriausybei kolektyvinėms deryboms dėl 2026-2028 metų nacionalinės kolektyvinės sutarties, kuri būtų taikoma iš valstybės, savivaldybių ir valstybės socialinių fondų biudžetų bei kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų išlaikomoms įstaigoms, organizacijoms, taip pat įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms, kurių savininko teisės ir pareigos įgyvendina valstybė ar savivaldybė darbuotojams (toliau – Sutartis), sudarymo. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija 2025 m. gegužės 7 d. raštu Nr. S-2119 pavedė Ministerijai skubos tvarka parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei nutarimo dėl įgaliojimų suteikimo Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai derėtis su nacionalinėmis profesinių sąjungų organizacijomis dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties parengimo projektą. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, 2025 m. rugsėjo 4 d. baigusi derybas dėl Sutarties, parengė ir teikia derinti Projektą.

2. Projektu siūlomo teisinio reguliavimo esmė (siūlomas problemos sprendimas)

Projekto tikslas – vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 181 straipsnio 2 dalimi ir 195 straipsnio 4 dalimi, įgalioti Ministrę Pirmininkę Ingą Ruginienę pasirašyti Sutartį.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas

Ministrei Pirmininkei gavus įgaliojimus pasirašyti Sutartį, ši sutartis bus pasirašyta ir pradės galioti nuo joje nurodytos datos – 2026 m. sausio 1 d. Sutarties nuostatos bus taikomos visiems ją pasirašiusių profesinių sąjungų organizacijų nariams.

4. Pasiūlymų įgyvendinimo kaštai (lėšų poreikis einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais bei jo finansavimo šaltinis)

Informuojame, kad nustačius 1798 eurų pareiginės algos bazinį dydį, kuris taikomas apskaičiuojant valstybės politikų, valstybės pareigūnų, prokurorų, žvalgybos pareigūnų, Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybos pareigūnų, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos pareigūnų, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo, bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų, valstybės tarnautojų, įskaitant statutinius valstybės tarnautojus,

regionų plėtros tarybų administracijų direktorių ir šių administracijų darbuotojų, valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto ir kitų valstybės įsteigtų pinigų fondų lėšų (toliau – įstaigos), darbuotojų pareigines algas (atlyginimus), karių tarnybinius atlyginimus, įstatymų pagrindais sudarytų komisijų (grupių, tarybų, Teisėjų garbės teismo, darbo arbitražo, Lietuvos mokslo tarybos valdybos ir ekspertų komitetų), finansuojamų iš valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų, pirmininkų, pirmininkų pavaduotojų ir narių atlygį už darbą ir perskaičiuojant asignavimus darbo užmokesčiui, 2026 metų valstybės biudžete 2026 metams reikėtų apie 48,9 mln. eurų. Kartu prašome Lietuvos Respublikos finansų ministerijos patikslinti lėšų poreikį, kuris bus reikalingas 2026 metams dėl pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio padidėjimo.

Taip pat už profesinių sąjungų organizacijų nariams nustatytas papildomų atostogų ir sveikatos gerinimo dienas (numatoma apie 2,232 mln. eurų) bus mokama neviršijant darbo užmokesčio fondui skirtų lėšų.

5. Laukiamas rezultatas ir nauda bei juos patirsiantys subjektai ir asmenų grupės

Gavus įgaliojimus galės būti pasirašoma Sutartis

6. Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas.

Rodikliai nebus vertinami.

7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos¹ nuostatų įgyvendinimas

Projektu įgyvendinamas Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 "Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos", 129 punktas.

8. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas

Projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

9. Notifikavimas² Europos Komisijai

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai.

10. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas nebus atliekamas.

11. Teisės aktai, kuriuos reikės priimti, pakeisti arba pripažinti netekusiais galios

Pritarus Projektu teikiama pasiūlymams, kitų teisės aktų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

12. Informacija apie sąvokų ir jas apibrėžiančių terminų įvertinimą Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektu nekeičiamos galiojančios sąvokos ir (ar) jų apibrėžtys ir nesiūloma apibrėžti naujų sąvokų.

13. Derinimas su suinteresuotomis institucijomis

13.1. Derinimo būdas

Projektas paskelbtas TAIS.

13.2. Derinimo terminas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento ir Ministrų, Vyriausybės įstaigų, įstaigų prie ministerijų ir kitų Vyriausybei pavaldžių ir atskaitingų viešojo administravimo subjektų norminių teisės aktų projektų rengimo taisyklių patvirtinimo“ 28.5 papunkčiu - 5 darbo dienos.

13.3. Suinteresuotos institucijos ir suinteresuoti asmenys, pateikę pastabų ir pasiūlymų

Lietuvos savivaldybių asociacija.

² Pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

13.4. Derinimo rezultatai	<p>Projektas buvo teiktas derinti: Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijai, Lietuvos profesinei sąjungai „Solidarumas“ ir Respublikinei jungtinei profesinei sąjungai. Pastabų ir pasiūlymų gauta iš Lietuvos savivaldybių asociacijos.</p> <p>Aplinkos, Energetikos ir Susisiekimo ministerijos informavo, kad pastabų ir pasiūlymų neturi.</p> <p>Pastabų ir pasiūlymų iš kitų institucijų negauta.</p>
13.5. Apibendrinti derinimo rezultatai	<p>I Lietuvos savivaldybių asociacijos pasiūlymą patikslinti Sutarties projekto 16 punktą, t. y. nustatyti, kad Vyriausybė įsipareigoja kartu su Lietuvos Respublikos 2026 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu pateikti informaciją apie lėšų poreikį papildomoms Sutarties II skyriuje profesinių sąjungų nariams numatytoms garantijoms įgyvendinti <i>bei numatyti lėšas savivaldybėms šių garantijų įgyvendinimui</i>, nebuvo atsižvelgta, todėl teikiama derinimo pažyma.</p>
14. Projekto iniciatorius	
Ministerija	
15. Projekto rengėjai	
Ministerijos Darbo teisės grupės vadovė Vita Baliukevičienė (tel. + 370 611 34047, el. p. vita.baliukeviciene@socmin.lt ; patarėja Eglė Ramanciuskienė, tel. +370 696 589 52, egle.ramanciuskiene@socmin.lt	
16. Kita, Ministerijos nuomone, reikalinga informacija	
<p>Iš viso įvyko aštuoni kolektyvinių derybų posėdžiai: 2025 m. liepos 9 d., 2025 m. liepos 24 d., 2025 m. liepos 31 d., 2025 m. rugpjūčio 21 d., 2025 m. rugpjūčio 28 d., 2025 m. rugsėjo 2 d., 2025 m. rugsėjo 3 d. ir 2025 m. rugsėjo 4 d.</p> <p>Šiuose posėdžiuose sutarta Sutartyje nustatyti, kad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sutartį pasirašys Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Vyriausybei prisistačiusios dalyvauti derybose dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties sudarymo nacionalinės profesinių sąjungų organizacijos: Lietuvos profesinių sąjungų konfederacija, Lietuvos profesinė sąjunga „Solidarumas“ ir Respublikinė jungtinė profesinė sąjunga, veikiančios pagal savo įstatus; 2. Sutartis parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. birželio 25 d. nutarimu Nr. 440 suteiktais įgaliojimais „Dėl įgaliojimų derėtis su nacionalinėmis profesinių sąjungų organizacijomis dėl nacionalinės kolektyvinės sutarties parengimo“; 3. Sutarties šalys įsipareigoja įsteigti dvišalę tarybą iš vienodo Sutarties šalių atstovų skaičiaus, kuri susitiktų ne mažiau kaip du kartus per metus susitikti aptarti Sutarties vykdymo eigas, kylančių klausimų ir problemų, vykdomų įsipareigojimų, o prireikus – rengti bendras pozicijas dėl Sutarties nuostatų aiškinimo. Šakos ir teritorinėse kolektyvinėse sutartyse rekomenduojama numatyti dvišalių tarybų sudarymą; 4. Vyriausybė įsipareigoja: 	

4.1. kartu su 2026-2028 metų Biudžeto patvirtinimo įstatymo projektu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui Pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, nustatant 2026 metams pareiginės algos (atlyginimo) bazinį dydį – 1798 eurai;

4.2. kartu su 2027-2029 ir atitinkamų vėlesnių metų Biudžeto patvirtinimo įstatymo projektu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui tvirtinti 2027 ir atitinkamų vėlesnių metų pareiginės algos (atlyginimo) bazinį dydį, Sutarties šalių suderėtą atitinkamų metų nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje, atsižvelgus į praėjusių metų vidutinę metinę infliaciją (skaičiuojant nacionalinį vartotojų kainų indeksą), minimaliosios mėnesinės algos dydį ir kitų vidutinio darbo užmokesčio viešajame sektoriuje dydžiui bei kitimui poveikį turinčių veiksnių įtaką (išskyrus 6.3 papunktyje numatytą atvejį);

4.3. kartu su 2027-2029 metų ir atitinkamų vėlesnių metų Biudžeto patvirtinimo įstatymo projektu pateikti Lietuvos Respublikos Seimui tvirtinti atitinkamų metų pareiginės algos (atlyginimo) bazinį dydį, jeigu Sutarties šalys nacionalinėje kolektyvinėje sutartyje dėl pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nesutaria;

5. jeigu galiojant Sutarčiai, profesinės sąjungos nario darbo, valstybės tarnybos, vidaus tarnybos santykiai pasibaigia vienoje iš įstaigų, įmonių, organizacijų, nurodytų Sutarties 1 ir 2 prieduose, o jis yra išnaudojęs atostogų dienas, skirtas savanorystei, savišvietai arba sveikatai gerinti (profesinės sąjungos nariui pasijutus prastai ar suplanuotam vizitui į gydymo įstaigą), tai šios atostogos kitoje darbovietėje tais metais daugiau profesinės sąjungos nariui nesuteikiamos;

6. profesinių sąjungų nariams taikomi pagal tikslą skirtingi jų padėties gerinimo būdai (poilsis, sveikata, mokymasis, šeimos ir asmeninių poreikių tenkinimas), nustatyti Sutartimi ir šakos, teritorinėmis, darbdavio ar darbovietės lygmens kolektyvinėmis sutartimis. Profesinės sąjungos nariui taikomomis skirtingo lygmens kolektyvinėmis sutartimis įtvirtinti pagal tikslą vienodo pobūdžio darbo sąlygų gerinimo būdai (poilsis, sveikata, mokymasis, šeimos ir asmeninių poreikių tenkinimas) nesumuojami, o taikoma labiausiai jo padėtį gerinanti kolektyvinės sutarties nuostata;

7. darbdavio lygmens kolektyvinėse sutartyse ar darbo tvarkos taisyklėse rekomenduojama aptarti šioje Sutartyje nustatytų papildomų garantijų įgyvendinimo tvarką. Tuo atveju, kai papildomos garantijos įtvirtinamos darbo tvarkos taisyklėse, jų nuostatos turi būti suderintos su profesinių sąjungų, priklausančių Sutartį pasirašiusioms profesinių sąjungų organizacijoms, atstovais;

8. darbdavys neturi teisės taikyti Sutarties nuostatų ar nuostatų, kurių tikslas sutampa su Sutarties nuostatomis, darbuotojams, kurie nėra sutartį pasirašiusių profesinių sąjungų nariai, išskyrus atvejus, kai tai yra nustatyta Darbo kodekse arba susitarta darbdavio lygmens kolektyvinėje sutartyje;

9. darbdavys per 5 darbo dienas nuo darbuotojo darbo pradžios jam privalo suteikti informaciją apie visas įstaigoje veikiančias profesines sąjungas ir jų kontaktus;

10. Sutarties šalys susitaria nustatyti priemones, gerinančias profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose kokybę bei nustatyti, kad sveikatos apsaugos ministras priims Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymo Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ pakeitimą, taikomą nuo 2026 m. sausio 1 d., pakeičiant nurodyto sveikatos apsaugos ministro įsakymo 1.13 papunkčiu patvirtinto Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašo 4.3.2 papunktį, kad, esant jame nurodytam rizikos veiksniai "Darbas su videoterminalais (kompiuteriais ir kt.)" sveikatos tikrinimo periodiškumas lėtinių ligų neturintiems darbuotojams iki 40 metų būtų 1 kartas per 3 metus;

11. Sutartį pasirašiusios profesinių sąjungų organizacijos įsipareigoja:

11.1 ne rečiau kaip vieną kartą per metus savo interneto svetainėse viešinti atnaujintą narių (fizinių asmenų) skaičių;

11.2 savo interneto svetainėse skelbti informaciją apie organizacijos struktūrą, t. y. kokias šakas ir (ar) teritoriniu lygiu veikiančias profesinių sąjungų organizacijas jungia ir kuriose Lietuvos apskrityse veikia jų padaliniai;

12. profesinės sąjungos įsipareigoja taupyti kolektyvinių derybų šalių išteklius ir prisistatydamos kolektyvinėms deryboms raštu pateikti darbdaviui (darbdavių organizacijai) informaciją, patvirtinančią, kad atitinka nustatytus reikalavimus ir turi teisę sudaryti atitinkamo lygmens kolektyvinę sutartį;

13. siekdamas stiprinti socialinį dialogą vietos teritoriniu lygmeniu, profesinių sąjungų organizacijos, priklausančios nacionalinio lygmens profesinių sąjungų organizacijoms, inicijuoja trišalių ar dvišalių tarybų steigimą regionuose;

14. Sutarties šalys siekia, kad būtų sudaryta viena atskiros šakos kolektyvinė sutartis, todėl profesinės sąjungos bendradarbiauja tarpusavyje, kad būtų sudaryta viena šakos kolektyvinė sutartis;

15. siekiant tinkamai planuoti valstybės ir savivaldybių biudžetus, šalys siekia susitarti, kad derėdamosi dėl šakos ar teritorinio lygmens kolektyvinių sutarčių sudarymo, tarsis dėl šakos (teritorinio) lygmens kolektyvinių sutarčių ne ilgesnio kaip 3 metų galiojimo;

16. darbdavys, prieš pradėdamas tirti darbo pareigų pažeidimą ar tarnybinį nusižengimą, privalo nedelsdamas apie tai informuoti darbdavio lygmens profesinę sąjungą, nebent darbuotojas, dėl kurio pradėtas tyrimas, to raštu atsisako. Jeigu darbuotojas raštu neatsisako informuoti profesinės sąjungos, tokiu atveju darbdavio lygmens profesinė sąjunga turi teisę dalyvauti darbo pareigų pažeidimo ar tarnybinio nusižengimo tyrime ir pateikti savo nuomonę, o sudarius komisiją darbo pareigų pažeidimui ar tarnybiniam nusižengimui ištirti, darbdavio lygmens profesinė sąjunga turi teisę į šią komisiją deleguoti savo atstovą;

17. pokalbio metu dėl darbuotojo veiklos vertinimo dalyvauja profesinės sąjungos atstovas, nebent profesinės sąjungos narys to raštu atsisako. Profesinės sąjungos atstovas turi teisę pateikti pastabas dėl profesinės sąjungos nario veiklos vertinimo. Profesinės sąjungos kolegialiam valdymo organui nesutinkant su profesinės sąjungos nario veiklos vertinimu, atitinkamo darbuotojo veikla vertinama pakartotinai dalyvaujant profesinės sąjungos atstovui, nebent profesinės sąjungos narys to raštu atsisako;

18. nutraukiant darbo sutartį su profesinės sąjungos nariu darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės (Darbo kodekso 57 straipsnis), profesinė sąjunga turi teisę derėtis su darbdaviu dėl konkretaus darbuotojo atleidimo švelninimo pasekmių, įskaitant ir didesnę išeitinės išmokos dydį;

19. Sutartis galioja nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2028 m. gruodžio 31 d.

20. atlikti kiti techninio pobūdžio pakeitimai.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas;
2. Suinteresuotų institucijų raštai, 4 lapai;
3. Sutarties projektas, 9 lapai;
4. Derinimo pažyma, 1 lapas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministrė

Jūratė Zailskienė

Eglė Ramanciuškienė, tel. +37069658952, el. p. egle.ramanciuskienes@socmin.lt